

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

A KULTV. VÁLTOZÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

Módosult az előadó-művészeti, a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló, valamint a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvény, az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény 2018. január 1-jei hatályba lépésével pedig egyszerűsödik több, a kulturális ágazat hatáskörébe tartozó hatósági eljárás.

Tartalom

BEVEZETŐ	2
ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK	3
KÖZMŰVELŐDÉSI KEREKASZTALT ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR	6
MUNKATERVET ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR	9
MAGASABB VEZETŐ BEOSZTÁS ELLÁTÁSÁRA VONATKOZÓ KÉRDÉSKÖR.....	11
MŰVELŐDÉSI KÖZÖSSÉGEK – KÖZMŰVELŐDÉSI ALAPSZOLGÁLTATÁST ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR	13
A KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKÉRTŐI TEVÉKENYSÉGET ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR.....	19

BEVEZETŐ

Az Országgyűlés 2016. december 6-án fogadta el az általános közigazgatási rendtartást, amely a hatósági eljárások általános eljárásrendjét rögzíti. Az új törvényi szabályozáshoz igazodva változik több, a kulturális ágazatot érintő jogszabály, és az eljárási kérdések felülvizsgálatára is sor került.

Könyvtári területen a nyilvános könyvtári jegyzék vezetésével kapcsolatos ügyek ezentúl hatósági eljárásnak minősülnek, továbbá egyszerűsödik a jegyzékre való felkerülés, illetve a törlés rendje. Kormányrendelet rögzíti 2018. január 1-jétől a muzeális intézmények működési engedélyének kiadásával, módosításával, visszavonásával kapcsolatos kérdéseket, valamint a muzeális intézményekben őrzött kulturális javak kölcsönzési díjáról, valamint a kijelölési eljárásról szóló szabályokat.

Kormányrendelet szabályozza 2018. január 1-jétől a kulturális szakemberek szakmai továbbképzéseinek nyilvántartásba vételét is. A folyamat egyszerűbbé vált: a korábbi rendelet szerinti akkreditálás helyett az eljárás középpontjába a nyilvántartásba vétel került. A továbbképzések megszervezésére vonatkozó szabályokat új miniszteri rendelet rögzíti.

Az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) szervezetében működő Könyvtári Intézet feladatai kiegészülnek a könyvtári minőségirányítási tevékenység koordinálásával, valamint a Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj adományozásának szakmai előkészítésével. A módosítás megerősíti a nemzeti könyvtár stratégiaalkotásban betöltött szerepét, valamint vezető szerepét a képzések terén. Az elmúlt időszak átfogó értékelése is indokolta a Minősített Könyvtár címre és a Könyvtári Minőségi Díjra vonatkozó szabályozás átalakítását.

Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló törvény eddigi szabályozása szerint azt az előadó-művészeti szervezetet lehet nemzeti előadó-művészeti szervezetnek minősíteni, amelynek a munkavégzésre irányuló jogviszonyban foglalkoztatott művészei legalább 70%-a szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Kiemelt minősítés esetében 60%-ban határozza meg a törvény ugyanezt a korlátot. A hatályos jogszabály értelmében 2018. január 1-től valamennyi ilyen szervezetnek teljesítenie kell a törvényi rendelkezéseket. A bábművészeti szervezetek mentesülnek a feltétel teljesítése alól.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvény módosítása meghatározza a települési önkormányzatok számára a lakosságszám függvényében a biztosítandó közművelődési alapszolgáltatások számát, az ellátandó feladatokat pedig differenciáltan állapítja meg, könnyítve ezzel a közművelődési feladatellátást. A módosítás pontosítja a nyilvános könyvtárak alapkövetelményeit és alapfeladatait, az 5000 fő feletti települések esetén rögzíti a települési könyvtár esetén minimálisan szükséges nyitva tartási időt, a minőségelvű működés jegyében előírja a nyilvános könyvtárak számára az éves szakmai munkaterv és beszámoló elkészítését.

A jogszabály változásából következően a közművelődési tevékenység támogatását kötelező feladatként ellátó települési önkormányzatok 2018-ban a korábbi évekhez képest több alkalommal tárgyalnak közművelődési napirendet. A közművelődési tevékenységet alapfeladatként ellátó közművelődési intézmények, a közművelődési szakemberek, a közművelődési feladatot közművelődési megállapodással ellátó szervezetek is fokozottan figyelnek az őket érintő teendők megoldására.

Az NMI Művelődési Intézethez, mint területi és országos közművelődési szakmai szolgáltatást biztosító szervezethez folyamatosan érkeznek tisztázó, értelmező kérdések önkormányzati hivataloktól, közművelődési intézményektől a helyi közművelődési rendelet, a közművelődési intézmény besorolása, elnevezése, alapító okirata, a közművelődési megállapodás, a közművelődési alapszolgáltatások biztosítása, a közművelődési közösségi színtér működtetése, a szakmai végzettség témakörben. A felfokozott aktivitás azt mutatja, hogy ebben az évben a közművelődési feladatellátás a figyelem középpontjába kerül.

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

Kérdés: A Kultv. módosítása miatt mikor válik időszerűvé a közművelődési intézmény nevének változtatása miatt az alapító okirat és egyéb dokumentumainak módosítása?

Válasz: A Nemzeti Jogszabálytárban az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló jogszabály 2018. január 2-ától hatályos verziójában nincs külön megállapított határidő a kérdésében szereplő intézményi névváltozás miatt módosuló dokumentumok elfogadására.

Ez azt jelenti, hogy a közművelődési intézményt fenntartó önkormányzat saját időbeni ütemezése szerint hajthatja végre a jogszabályból adódó szükséges változtatásokat.

Javasolt, hogy elsőként az önkormányzat és a közművelődési intézmény közös együttműködésében készüljön áttekintés arról, hogy az intézmény által jelenleg végzett tevékenységek melyik közművelődési alapszolgáltatással vannak fedésben. Amennyiben az önértékelés eredménye az, hogy a közművelődési intézmény a közművelődési intézménytípus szerinti minimálisan elvárt közművelődési alapszolgáltatásokat biztosítja, teljesíti a szakmai, létesítményi és infrastrukturális feltételeket és a jelenleg használt intézménynév teljesíti az elvárt névhasználati követelményt is, akkor nincs szükség az intézménynév változtatására.

A konkrét kérdést tágabb keretben értelmezve, javasolt, hogy település foglalja koncepcióba a helyi társadalom közművelődési jellemzőit, azonosítja a közművelődési tevékenységgel kapcsolatos szükségleteket, fogalmazza meg a következő időszak célkitűzéseit, prioritásait, fejlesztési irányait. A tervezetet elfogadás előtt a helyi rendeletre vonatkozó társadalmi egyeztetés szabályai szerint minél tágabb körben érdemes vitára bocsátani. Ez a dokumentum alapozhatja meg a helyi közművelődési rendelet módosítását. Ha a közművelődési koncepció létező dokumentum, javasolt felülvizsgálata.

A helyi közművelődési rendelet felülvizsgálata, módosítását követi az alapító okirat elfogadása, majd az intézmény dokumentumainak felülvizsgálata különös tekintettel az intézmény szervezeti és működési szabályzatára.

Kérdés: Az önkormányzat 2017-ben több mint harminc civil szervezettel kötött közművelődési megállapodást. A Kultv. változása miatt mi a teendője az önkormányzatnak a lejárt közművelődési megállapodásokkal kapcsolatban?

Válasz: Elsőként azt kell megállapítanunk, hogy a Kultv. 79. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat a közművelődési rendeletében meghatározott közművelődési feladatok megvalósítására az e törvény követelményeinek megfelelő jogi vagy természetes személlyel – a Közművelődési Kerekasztallal való egyeztetést követően – közművelődési megállapodást köthet.

A tömör jogi szövegből több dolog következik.

Egyrészt az, hogy közművelődési megállapodást csak olyan közművelődési feladatra lehet érvényesen kötni, mely szerepel a települési önkormányzat közművelődési rendeletében. A helyi közművelődési rendelet felülvizsgálata, módosítása esedékes a következő időszakban. Célszerű ezt arra is felhasználni, hogy az önkormányzat újra számba veszi a helyi sajátosságokra – a helyi szükségletekre, a közművelődési koncepcióban, közművelődési stratégiában szereplő fejlesztési irányokra figyelemmel – azt, hogy kötelező közművelődési támogató szerepkörében mely közművelődési alapszolgáltatások megszervezését nevesíti, melyekhez pénzügyi támogatást is biztosít.

Általában tehát közművelődési megállapodás, a közművelődési rendeletben szereplő közművelődési alapszolgáltatás biztosítására köthető.

A jogszabály másutt kimondja, hogy önkormányzatnak biztosítani kell a közművelődési alapszolgáltatások folyamatos hozzáférhetőségét. Ez a követelmény közművelődési közösségi szintér, közművelődési intézmény biztosításával, közművelődési megállapodás megkötésével teljesülhet.

Azokon a településeken, ahol az önkormányzatnak a törvény erejénél fogva közművelődési intézményt kell működtetnie, a lakosságnak és a képviselőtestületnek elsődleges érdeke fűződik ahhoz, hogy a helyi rendeletben nevesített közművelődési alapszolgáltatások teljes körben és terjedelemben a költségvetési szervként működő, alapított közművelődési intézmény keretei között legyenek biztosítottak. Abban az esetben, ha a közművelődési alapszolgáltatásokhoz rendelt szakmai, személyi, pénzügyi, létesítményi, tárgyi feltétel, szolgáltatási tartalom a szükséges mértékben rendelkezésre áll, és az alapszolgáltatás folyamatosan elérhető, nincs különösebb indoka a közművelődési megállapodás megkötésének.

Ha az elemzés bármelyik közművelődési alapszolgáltatás, bármelyik tényezőjében hiányt, szükségletet azonosít, akkor első körben azt szükséges megvizsgálni, hogy az önkormányzat által fenntartott, működtetett intézmény tekintetében milyen beavatkozások, fejlesztések szükségesek ahhoz, hogy a kívánt változás bekövetkezzen. Amennyiben a közművelődési intézményt érintő fenntartói döntések eredményeként a hiány pótolható, a szükséglet kielégíthető, nincs szükség közművelődési megállapodás megkötésére.

Előfordulhat azonban, hogy a közművelődési intézmény nem, vagy csak részben alkalmas, vagy fejlesztéssel sem tehető alkalmassá egy-egy közművelődési alapszolgáltatás folyamatos biztosítására, vagy éppen a folyamatos hozzáférhetőség biztosítása, a kapacitáshiány pótlása, a településrészek, városrészek eltérő közművelődési hagyományai kívánják meg a nem intézményi keretben biztosított feladatellátást. Ebben az esetben a közművelődési megállapodás megkötése indokolt lehet. Példaként említjük, hogy a Területi és Művelődési Intézmények Egyesülete tagszervezetei – közművelődési egyesületek, alapítványok által működtetett közművelődési intézmények – egy-egy település közművelődési intézményhálózatának megbecsült tagjaként bizonyosan ellátnak olyan közművelődési alapszolgáltatásokat, melyekre köthető közművelődési megállapodás. Ebbe a körbe tartozhatnak a népfőiskolák, a népi kézműves alkotóházak, az egyházi fenntartású közművelődési intézmények, a települési és országos nemzetiségi önkormányzatok által működtetett közművelődési intézmények, a Népművészeti Egyesületek Szövetsége tagszervezetei által biztosított szolgáltatások.

Másrészt az következik a jogszabályból, hogy a közművelődési megállapodás megkötése nem kötelező. A „köthet” szó azt jelenti, hogy az önkormányzat az előzőekben levezetettek szerint juthat arra a következtetésre is, hogy nem köt közművelődési megállapodást, mert például saját fenntartású közművelődési intézményétől várja el a helyi rendeletben szereplő közművelődési alapszolgáltatások teljes körének biztosítását. Juthat arra a következtetésre is,

hogy közművelődési megállapodást kíván kötni a helyi rendeletben nevesített közművelődési alapszolgáltatás teljes egészének vagy egy részének ellátására.

Amennyiben az önkormányzat a közművelődési megállapodás megkötése mellett dönt, további feltételeknek kell teljesülnie ahhoz, hogy a megállapodás megfeleljen a Kultv-ben elvártaknak.

A közművelődési megállapodással kapcsolatos szabályokat a Kultv. 79. §-a állapítja meg.

Mit kell, hogy tartalmazzon a minimálisan a közművelődési megállapodás?

- A megállapodás tárgyát képező közművelődési alapszolgáltatás(ok) megnevezését a Kultv. 76. § (3) bekezdés szerinti elnevezéssel.
- Az alapszolgáltatás(ok)ba tartozó tevékenységek megnevezését, a teljesítmény méréshez szükséges paramétereket (mennyiség, gyakoriság, tartam, foglalkozásszám, résztvevő szám, helyszín).
- Az alapszolgáltatás díját.
- A közművelődési alapszolgáltatások biztosításával kapcsolatban a helyi lakossággal és annak önszerveződő közösségeivel történő kapcsolattartás elveit, főbb szempontjait.
- A közművelődési alapszolgáltatásokban érintettek körét.
- A helyi lakosság és annak önszerveződő közösségei által ingyenesen vagy térítési díjért igénybe vehető közművelődési alapszolgáltatásokat.
- A közművelődési alapszolgáltatás igénybevételi lehetőségeinek minimális időtartamát és rendszerességét, a közösségi szintér vagy közművelődési intézmény közművelődési célú minimális nyitva tartását (amennyiben a közművelődési megállapodásnak ez tárgya).
- A megállapodás személyi, tárgyi és pénzügyi feltételeit, valamint közművelődési alapszolgáltatások biztosításában közreműködőktől megkívánt szakképzettséget.

A Kultv. 76. § (8) bekezdés ad felhatalmazást miniszternek arra, hogy rendelkezzen a közművelődési alapszolgáltatások körében ellátandó feladatokról. A jogszabály tervezete elérhető a <http://www.kormany.hu/hu/dok?page=2&source=2&type=302#!DocumentBrowse> link 2. oldalán. Cím: Az egyes kulturális rendeletekről szóló előterjesztés mellékletét képező kormány- és miniszteri rendeletek tervezete; Word dokumentum 32-44. oldal

A jogszabálytervezet további olyan feltételeket állapít meg, melyeket tartalmaznia kell a közművelődési megállapodásnak.

A közművelődési megállapodások lejárat miatti felülvizsgálatának tehát akkor van értelme, ha előtte megtörtént a helyi közművelődési rendelet felülvizsgálata és elfogadása, mert a helyi rendeletben születik döntés arról, hogy az önkormányzat kíván-e élni a közművelődési megállapodás intézményével.

A lejárt közművelődési megállapodások kapcsán fontos feladat a megállapodás teljesítésének és szükségességének értékelése. Azzal számolunk, hogy a közművelődési megállapodások megkötésével szemben támasztott pontosított követelmények miatt megváltozik majd az önkormányzatok eddigi gyakorlata, mely például a közművelődési megállapodás keretei között részesítette pénzügyi támogatásban a közművelődési célú tevékenységet folytatókat. A Kultv. 80. §-a a támogatás mértékére vonatkozóan csak egy követelményt állapított meg: a támogatás nem veszélyeztetheti a közművelődési rendeletben rögzített feladatok

megvalósítását. A főszabály az, hogy a szervezetek pénzügyi támogatása csak helyi rendelet alapján pályázati rendszerben biztosítható. Jellemző volt az is, hogy a korábban született megállapodások egy részének megkötését, a forráshoz jutás elősegítése, a pályázati kiírásnak való megfelelés generálta. A szolgáltatások megrendelése is elég gyakran öltötte közművelődési megállapodás formáját.

KÖZMŰVELŐDÉSI KEREKASZTALT ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR

A Közművelődési Kerekasztal működésének célja nem más, mint az, hogy a közművelődési szolgáltatásokkal kapcsolatos lakossági igények megjelenítésének, a kulturális érdekérvényesítésnek, a közművelődési tevékenységek önkéntes összehangolásának legyen a településen egy intézményesített, rendszeresen működő fóruma.

A közművelődési intézmények, mint közfeladatot ellátó szervezetek küldetésük szerint állami, önkormányzati támogatással, humán szolgáltató szakintézményként a Kultv. 1. §-ban megfogalmazott törvényalkotási célt valósítják meg, melynek legfőbb kedvezményezettjei az állampolgárok és közösségeik.

A törvény szerinti közművelődési alapszolgáltatások közül „a művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása” az egyént és a közösséget állítja középpontba. Nem véletlen, hogy a jogszabály ennek a közművelődési alapszolgáltatási formának a biztosítását várja el minden településen.

Ha visszatekintünk, több mint két évtizede annak, hogy többek között a közművelődési szakma képviselőinek biztatására a közművelődési intézményekben, vagy a holdudvarokban eredményesen működő állandó művelődő közösségek átalakultak, és az egyesületi működési formát választották. Ezekkel a szervezetekkel az intézmények jellemzően ma is partneri kapcsolatot ápolnak. Jelentős azoknak az egyesületeknek a száma, amelyek székhelye egy-egy közművelődési intézmény. Ezek a szervezetek értik, tudják, ismerik a közművelődési intézményi működés sajátosságait, a mindennapokban az intézményi tevékenység részesei, szolgáltatásaikkal bővítik a települési kínálatot. Miközben saját szervezeti célkitűzéseiket valósítják meg, jelentős mértékben hozzájárulnak a helyi közművelődési feladatellátás eredményességéhez. Az egyesületek jelentős része – a közhasznúak bizonyosan – szolgáltatásaikat nemcsak tagságuknak nyújtják.

Mindezeket figyelembe véve a közművelődési intézmények kiemelt partnere kell, hogy legyen a közművelődési civil szervezetekből álló közművelődési kerekasztal. A jogalkotói szándékkal egyezően az vetíthető előre, hogy a kerekasztalok a települési szintű közszolgáltatás hatékonyabb megszervezése mellett az intézményi feladatellátás feltételeinek, szolgáltatási körének bővítésére tehetnek, valós társadalmi szükségleteken alapuló javaslatokat.

A szabályozás nem írja elő a megalakítási kötelezettséget. Bizonyosan lesznek tehát olyan települések, ahol nem működik majd Közművelődési Kerekasztal. Nem is lenne célszerű a megalakítási kötelezettség előírása, többek között azért sem, mert az ország településszerkezete, a nagyszámú alacsony lakónépességű település, a települések korösszetétele, a helyi társadalom civil szempontból tagolatlansága miatt, jelentős azoknak a településeknek a száma, amelyeken nemhogy kulturális, de semmilyen civil szervezet nem működik. Az állítás általában is igaz, de a közművelődés országos szakfelügyelete keretében végzett általános és célvizsgálatok ezt a tényt megerősítik. Azzal azonban lehet számolni, hogy a közművelődési civil szervezetek, és a közművelődési hivatás képviselői élni fognak ezzel a lehetőséggel.

Kérdés: Melyik egyesület végez alapfeladatként közművelődési tevékenységet?

Válasz: A jogszabály csak az adott településen bejegyzett székhellyel rendelkező közművelődési célú egyesületeket jogosítja fel arra, hogy közgyűlésük írásban hozott határozatával kezdeményezzék a Közművelődési Kerekasztal megalakítását.

A Magyarországon működő civil szervezetek a létesítő dokumentumban, alapszabályban döntenek a cél szerinti tevékenységről. A Központi Statisztikai Hivatal által 1993 óta használt Nonprofit Szervezetek Osztályozási Rendszere (NSZOR'16) olyan nemzetközi ajánlásokon alapuló, háromszintű tevékenységi besorolási rendszer, mely a szervezetek alap- és közhasznú tevékenységeit osztályozza, a tevékenység következő jellemzőinek figyelembe vételével: a tevékenység jellemzői, a tevékenység célcsoportja, a tevékenység intézményi háttere.

A besorolási rendszer szó szerint a közművelődési kategóriát nem használja, így ebből az adatbázisból egyértelműen nem állapítható meg a szervezet közművelődési jellege.

A kategóriarendszer azonban több olyan megnevezést is használ, melyet a Kultv. tartalmaz. Azok a szervezetek tehát, melyek a Kultv-ben szereplő tevékenységeket végzik, bizonyosan közművelődési célúnak tekintendők.

Bizonyítja a közművelődési célúságot az is, ha a szervezet az OSAP 1438 számú jelentésben az előző évben folytatott közművelődési tevékenységről rendszeresen jelentést nyújt be.

A birosag.hu honlapon a civil szervezetek névjegyzékében szereplő szervezet cél szerinti leírása további tájékoztató pontot adhat a szervezet közművelődési célúságára.

Az átlátható méretű helyi társadalomban bizonyosan nem jelent problémát annak megállapítása, hogy a szervezet székhelye a településen van, és hogy közművelődési tevékenységet végez, mert az egyesületek, a közművelődési feladatot ellátó szervezetek, a helyi önkormányzat és az önkormányzati hivatal munkatársai ismerik egymást, tevékenységüket egymást erősítő hálózatban, a helyi nyilvánosságban végzik.

A nagyobb lakónépségű településeken, megyei jogú városban, fővárosi kerületben a Közművelődési Kerekasztal tagjaként számba jöhető szervezetek száma nagy számot is elérhet. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a civil szektort elemző tanulmányok szerint a nyilvántartott szervezetek egyharmada végez aktív, mások számára is látható tevékenységet. Kisebb, de nagyobb lakónépségű településen is a közművelődési szakemberek felelőssége többek között abban van, hogy az érintett szervezetek a Közművelődési Kerekasztal megalakításának lehetőségét megismertessék, és szükség szerint segítséget nyújtsanak a megalakításhoz.

Kérdés: Mi a közművelődési egyesület teendője a Közművelődési Kerekasztal megalakításával kapcsolatban?

Válasz: Az egyesület legfőbb szerve írásban hozott határozata alapján, ha azt jelenti ki magáról, hogy közművelődési tevékenységet végez, akkor közművelődési célú egyesületnek kell tekinteni. Így válik jogosulttá arra, hogy kezdeményezze a településen a Közművelődési Kerekasztal megalakítását. A közgyűlési döntéssel az egyesület arról ad tanúbizonyságot, hogy tágabb körben is kíván tájékozódni, felelősséget vállalni a helyi közművelődésért. Az egyesületek létesítő dokumentumukban szabályozzák a legfelsőbb szerv (közgyűlés) összehívásának szabályait, gyakoriságát. A tapasztalatok azt mutatják, hogy évente egy-két közgyűlésre (tavasszal, ősszel) kerül sor jellemzően a beszámolás, tervezés, választás témakörben. Szabályozott az is, hogy a rendkívüli közgyűlést hogyan lehet összehívni. A Közművelődési Kerekasztal létrehozásának kezdeményezése lehet akár egy rendkívüli közgyűlés összehívásának alapja is.

Amennyiben a településen több egymást jól ismerő közművelődési célú egyesület működik, célszerűnek látszik a szervezetek közötti előzetes egyeztetés lefolytatása arról, hogy melyik lesz az a szervezet, mely a jegyzőnek benyújtja a Közművelődési Kerekasztal megalakítását célzó határozatot annak érdekében, hogy az eljárás beinduljon.

A törvény értelmében a Közművelődési Kerekasztalnak tagja lehet a helyi közművelődést támogató gazdasági vállalkozás is, így megalakuláskor érdemes számba venni ezen szervezeteket is a településen.

Kérdés: Mennyi idő kell ahhoz, hogy a Közművelődési Kerekasztal megkezdhesse működését?

Válasz: A jogszabályi eljárásrendre figyelemmel maximum 120 nap szükséges a működés megkezdéséhez. Ennél azonban rövidebb idő is elegendő lehet.

A Kultv. a kezdeményezés közzétételétől számítva 30 napos időtartamot ad arra, hogy további szervezetek benyújthassák csatlakozási szándékot tartalmazó határozataikat. Ezt követően a jegyző írásban szólítja fel a szervezeteket arra, hogy legkésőbb 90 napon belül, mint alapító tagok mondják ki a Közművelődési Kerekasztal megalakítását, határozzák meg a szervezeti és működési rendjüket, válasszák meg képviselőiket, nyújtsák be a jegyzőnek az alapító tagok képviselőinek eredeti aláírásával ellátott megalakulást kimondó határozatot.

Kérdés: Milyen jogosultságokkal rendelkezik a Közművelődési Kerekasztal?

Válasz: A Közművelődési Kerekasztal létrehozásának célja szerint elsősorban javaslatot tesz, véleményt nyilvánít a település közművelődési tevékenységével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Szerepe szerint egyrészt, mintegy összekötő kapocsként működik a közművelődési tevékenység támogatását kötelező feladatként ellátó települési önkormányzat és a lakosság között, másrészt elősegíti a különböző közművelődési szervezetek (közművelődési feladatellátó szervezetek) együttműködését. Tényleges szerepértelmezését, gyakorlati tevékenységét maga alakítja ki.

Fontos megjegyezni, hogy a közművelődési feladatellátással kapcsolatos döntéseket a kötelezett települési önkormányzatnak kell meghoznia, a döntésekért neki kell vállalnia a felelősséget, az állami ellenőrzési rendszerben az önkormányzat kerül vizsgálat alá.

A Közművelődési Kerekasztal ugyanakkor nem jogi személyiségű szerveződésként fogalmaz meg javaslatot, véleményt, jogkövetkezmény nélkül. Az önkormányzat joga, lehetősége, kötelezettsége a véleményekről, javaslatokról a döntés meghozatala, mely lehet teljes mértékű elfogadás, részbeni befogadás, figyelmen kívül hagyás. A döntésekkel szemben követelmény, hogy azok az álláspontok kölcsönös megismerését, egymás meggyőzését követően, amennyiben lehetséges közös egyezség alapján szülessenek, minden érintett megalábilására. A Közművelődési Kerekasztal a demokratikus működés egyik lehetséges terepe, a társadalmiasítás, vagyis a közösségi alapú működés egyik megjelenési formája.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 6. § szerint a helyi önkormányzat feladatai ellátása során többek között támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, együttműködik e közösségekkel, biztosítja a helyi közügyekben való széles körű állampolgári részvételt; erősíti a település önfenntartó képességét, feltárja lehetőségeit és hasznosítja saját erőforrásait; egyes közszolgáltatások igénybevételét – törvény felhatalmazása alapján – rendeletében, témánk szempontjából például a közművelődési rendeletben feltételekhez kötheti.

A Közművelődési Kerekasztal ebben a tágabb értelmezési keretben felelősségteljes, eredményes, nyilvánosság előtt végzett tevékenységével járul hozzá a település közművelődési életének fejlesztéséhez.

A sokszínű, a társadalom széles rétegeit érintő közösségi művelődés, s annak helyi kezdeményezései, fejlesztései a település népességmegtartó képességének meghatározói, így bízunk benne, hogy a közművelődési célú egyesületek rövid időn belül a jobbítás szándékával minél több településen kezdeményezik a Közművelődési Kerekasztalok megalakítását.

MUNKATERVET ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR

Kérdés: A Kultv. változása mennyiben érinti a közművelődési intézmény munkatervét, tartalmát?

Válasz: Elsőként érdemes áttekintenünk azt, hogy a Kultv. milyen szabályt állapít meg a közművelődési intézmény munkaterv készítésével kapcsolatban.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 78/I. § 8.) bekezdés b) pontja szerint az a települési önkormányzat, mely közművelődési közösségi színteret, közművelődési intézményt tart fenn, többek között jóváhagyja a közművelődési intézmény éves munkatervét. A jogszabály a közművelődési területen csak a dokumentum típusát nevezi meg, további tartalmi és formai követelményeket nem állapít meg. Érdemes azonban itt is felhívni a figyelmet arra, hogy a munkaterv-készítési kötelezettség a közművelődési közösségi színterekre is vonatkozik.

A közművelődési intézményeknek olyan éves munkatervet kell készítenie, melyet a fenntartó önkormányzat hagy jóvá. A munkatervvel kapcsolatban a jogszabály követelményeket nem támaszt. A szakfelügyeleti vizsgálatok, a Minősített Közművelődési Intézmény Cím és Díj pályázatok, a megyei irodai hálózat működése során szerzett tapasztalatok alapján az állapítható meg, hogy a fenntartó önkormányzatok egy része – különösen a városok, megyei jogú városok önkormányzatai – a közművelődési intézmények munkatervével kapcsolatban megállapít követelményeket a szakmai tartalommal, a tartalomjegyzékkel, a terjedelemmel, az összefoglalóval kapcsolatban. Az önkormányzatok döntő többsége a szakmaiság tiszteletben tartása okán, azt fogadja el előterjesztésként, amit a közművelődési intézmény munkaterv elnevezéssel benyújt tárgyalásra.

A közművelődésben a szakmai kultúra részeként azért kialakulni látszik, hogy melyek azok a követelmények, melyeket egy jó munkatervnek teljesítenie kell.

Az egyik ilyen, hogy tekintettel a Kultv. szabályozására, mely a közművelődés tekintetében csak a munkatervet nevesíti kötelező a fenntartó által elfogadandó dokumentumként, a munkaterv két nagy fő fejezetből áll: az egyik a megelőző évről készített beszámoló, a másik a tárgyévi munkaterv. Az összehasonlíthatóság érdekében célszerűnek látszik a két fő fejezeten belül az azonos szerkezetű tárgyalás.

Kérdés: Milyen témaköröket tartalmazzon a beszámoló és munkaterv?

Válasz: A Kultv. korábban hatályos verziójában szereplő fogalom szerint a közművelődési intézmény a lakosság közösségi közművelődési tevékenységéhez erre a célra alapított, fenntartott, működtetett, megfelelő szakmai, személyi, infrastrukturális feltételekkel és alapító okirattal rendelkező költségvetési szerv vagy egyéb fenntartású intézmény. Célszerűnek látszik, hogy a munkaterv minimálisan a szakmai feltételeknek, a személyi feltételeknek és az infrastrukturális feltételeknek szenteljen egy-egy fejezetet.

Különösen fontos, hogy a dokumentum tartalmazzon leírást, értékelést arról a szakmai szolgáltatási tevékenységről, melyre az intézményt alapították. Fontos része a dokumentumnak az a rész, mely tágabb települési keretbe helyezi az intézményi tevékenységet. Elvárás, hogy a jogszabályból, a helyi közművelődési rendeletből, az intézményi alapító okiratból, a stratégiából vezesse le a tárgyévben elérni kívánt célokat, a célok eléréséhez tervezett intézkedéseket.

Kérdés: Milyen szempontok szerint kerüljön tárgyalásra a szakmai tevékenység?

Válasz: A szempontokra vonatkozóan nincs központi szabályozás. Vannak közművelődési intézmények, melyek a közművelődési statisztika táblázati logikáját követik. Az is létező gyakorlat, hogy a minőségfejlesztésben használt fő tevékenységi területek szerint történik a tervezés. Találkozunk rendezvényközpontú megközelítéssel is. Különösen a sok telephellyel működő közművelődési szervezetekre jellemző, hogy telephelyenként is készül számadás és terv.

Mindegyik megközelítés csak akkor éri el a célját, ha a pontosságra, a teljességre törekvés jellemzi, azaz pontos és teljes körű tájékoztatást ad az előző évben elért eredményekről és a tárgyévi célkitűzésekről és tervekről.

Követelmény, hogy közérthető stílusban, felhasználóbarát módon fogalmazzon: üzeneteit érte a látogató, a művelődő közösség tagsága, a partnerek, a fenntartó önkormányzat, a szakma. Bevett gyakorlat, hogy a közművelődési intézmények idősoros táblázatos, grafikus mellékletben mutatják be a személyi, tárgyi, létesítményi, szolgáltatási, költségvetési jellemzőiket, melyeket akár rendezvénynapló is kiegészít.

A főbb üzeneteket célszerű a munkaterv elején rövid összefoglalóban is megjeleníteni.

Kérdés: Melyek azok a szempontok, melyeket a Kultv. változása miatt érdemes alkalmazni a beszámolóban és munkatervben?

Válasz: Célszerű a jogszabály változásra figyelemmel megvizsgálni az előző évben készített beszámolót és munkatervet. Ha az összevetésből a munkaterv elfogadása előtt az a következtetés adódik, hogy a változtatás szükséges, akkor javasolt a változások mielőbbi végrehajtása. A már elfogadott dokumentum esetében a fejlesztést a 2019-es tervezési dokumentumban javasolt érvényesíteni.

A felülvizsgálat során javasolt szempontok:

- Új elemként jelenik meg az intézménytípus fogalma, amelyre javasolt a munkatervben is kitérni
- A tartalmi tevékenység tárgyalásánál javasolt a közművelődési alapszolgáltatások szerinti tárgyalás
- Érdemes új elemként számba venni a közművelődési tevékenység területi kiterjedését, a nyitva tartást, a közművelődési rendelet intézményben közzétételét, a kapcsolatokat a területi, kerületi, országos közművelődési szakmai szolgáltató szervezettel
- Javasolt jelezni, hogy a közművelődési minőségirányítási tevékenységgel kapcsolatban milyen víziót fogalmaz meg az intézmény
- Az ötéves képzési terv és az éves beiskolázási terv készítésének a 2018. évi feladatok között kell szerepelnie.
- Tanácsolt, hogy a munkaterv fogalmazza meg az intézményi együttműködést a közművelődési kerekasztallal.
- Végezetül, figyelemmel a Kultv. múzeumi és közművelődési területre vonatkozó szabályozására javasolt, hogy a közművelődési intézmények a munkaterv elfogadását

követően önkéntesen intézményi beszámolójukat és munkatervüket tegyék közzé saját intézményi honlapjukon, küldjék meg a területileg illetékes területi közművelődési szakmai szolgáltató szervezetnek, az NMI Művelődési Intézet Közhasznú Nkft. megyei irodájának, melyet az elektronikusan megőríz és hozzáférhetővé tesz.

MAGASABB VEZETŐ BEOSZTÁS ELLÁTÁSÁRA VONATKOZÓ KÉRDÉSKÖR

Kérdés: Melyik jogszabályok alapján kell létrehozni és működtetni a magasabb vezetői pályázatokat véleményező bizottságot?

Válasz: A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20/A. § (6) bekezdés szerint jogszabály eltérő rendelkezése hiányában magasabb vezetői beosztásra kiírt pályázat esetén a pályázót a pályázati határidő lejártát követő huszonegy napon belül a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója által létrehozott legalább háromtagú, a betöltendő munkakör feladatait érintően szakértelemmel rendelkező bizottság hallgatja meg, melynek nem lehet tagja – a helyi önkormányzati képviselő-testület tagja kivételével – a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezésére szóló 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § további részletszabályokat állapít meg.

Kérdés: Ki hozza létre a bizottságot?

Válasz: A bizottságot az igazgatói pályázatot kiíró települési önkormányzat hozza létre és dönt a bizottság tagjainak személyéről.

Kérdés: Hány tagja lehet a bizottságnak?

Válasz: A bizottságnak legalább háromtagúnak kell lennie az 1992. évi XXXIII. törvény 20/A. § (6) bekezdés előírása szerint. A jogszabály csak a minimumlétszámot határozza meg, lehet háromnál több tagja is a bizottságnak.

Kérdés: Kik lehetnek a bizottság tagjai?

Válasz: A 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdés a) pontja szerint a Közalkalmazotti Tanács egy tagja.

A 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdés a) pontja szerint a reprezentatív szakszervezet egy tagja.

Az 1992. évi XXXIII. tv. 6/A. § rendelkezik a szakszervezet reprezentativitásáról. A (2) bekezdés szerint Területi (megyei) vagy települési szinten azt a szakszervezetet kell reprezentatívnak tekinteni, a) amely közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak száma tekintetében eléri a fenntartó által területi (megyei) vagy települési szinten fenntartott munkáltatók által foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 10%-át, vagy b) amely közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak száma tekintetében eléri a fenntartó által területi (megyei) vagy települési szinten fenntartott munkáltatóknál az adott ágazatban foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 10%-át, vagy c) amely az adott fenntartott munkáltatók

legalább 20%-ában reprezentatív, legalább egy ágazatban. (3) Ágazati (alágazati, szakágazati) szinten azt a szakszervezetet kell reprezentatívnak tekinteni, amely közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak száma tekintetében eléri az ágazatban (alágazatban, szakágazatban) foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 10%-át. (4) Országos szinten azt az országos szakszervezeti konföderációt kell reprezentatívnak tekinteni, amelynek legalább három reprezentatív ágazati szakszervezet a tagja, és tagszervezetei a közalkalmazottak legalább 5%-át képviselik. (5) A (2) – (4) bekezdés szerinti reprezentativitást 2014. március 31-ével, ezt követően minden ötödik év március 31-ével kell ismételtelen megállapítani.

Arról, hogy a településen pályáztatott közművelődési intézményben melyik, a helyi, megyei vagy országos szinten reprezentatív szakszervezet, a pályáztató szervezetnek kell rendelkeznie információval.

A 150/1992. (XII. 20.) Korm. r. 7. § (2) b) pont szerint egy országos szakmai szervezet egy képviselője (vagy egy – a kulturális szakértői nyilvántartásban szereplő – kulturális szakértő) is tagja a bizottságnak.

A vezetői pályázatot kiíró önkormányzat megkeresésére az országos szakmai szervezetek közül a Kulturális Központok Országos Szövetsége (www.kkosz.hu), a Magyar Népművelők Egyesülete (www.mane.hu) és az NMI Művelődési Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. (www.kozossegi.muvelodes.hu) delegáltjai vesznek részt a bizottsági munkában.

A delegálásról, a pályáztató szervezet az országos szakmai szervezethez benyújtott kérelme alapján a vezetőség hoz döntést. A delegált személy a saját szakmai véleményét írásba foglalhatja. Amennyiben írásos vélemény készül, az a bizottsági vélemény szoros melléklete.

A pályázatot kiíró önkormányzat mérlegelési jogkörében érvényesen dönthet úgy is, hogy az országos szakmai szervezet képviselője helyett a kulturális szakértői nyilvántartásban szereplő kulturális szakértőt kér fel a bizottsági tagnak. A kulturális szakértői lista a

<http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/kulturaert-felelos-allamtitkarsag/hirek/kulturalis-szakertoi-tevekenyseg> linken érhető el. A közművelődési intézmények esetében közművelődési szakértő felkérése szükséges. A felkért kulturális szakértő a saját szakmai véleményét írásba foglalja, mely a bizottsági vélemény szoros melléklete.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20/A. § (6) bekezdés szerint tagja lehet a helyi önkormányzati képviselőtestület tagja is.

A bizottság vizsgálja a szakmai tapasztalatra vonatkozó követelmény teljesülését is.

A 150/1992. (XI. 20.) Korm. r. 6/G. § (1) írja elő a feltétel teljesítési kötelezettséget. Közművelődési intézmény vezetésével megbízott magasabb vezetőnek a megbízását követő két éven belül államháztartási és vezetési ismereteket nyújtó, legalább 120 óras képzést kell elvégeznie, és az azt igazoló okiratot be kell mutatnia a munkáltatónak. Igazolás hiányában a vezetői megbízást vissza kell vonni.

A követelményt és az igazolás módját a pályázati kiírásnak tartalmaznia kell. Ha nem tartalmazza, a követelményt a pályázónak a jogszabály erejénél fogva kell teljesítenie.

A feltételt teljesítettnek kell tekinteni, ha a pályázó csatolta a tanfolyam elvégzését igazoló tanúsítványt.

A jogszabály engedélyezi a feltétel halasztott teljesítését is. Ekkor a pályázónak nyilatkozatban kell vállalnia a feltétel teljesítését.

A bizottság foglalkozik az hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal is.

MŰVELŐDÉSI KÖZÖSSÉGEK – KÖZMŰVELŐDÉSI ALAPSZOLGÁLTATÁST ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR

Kérdés: Milyen feladatok jelentkeznek a művelődő közösségek támogatása közművelődési alapszolgáltatással kapcsolatban?

Válasz: A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (továbbiakban: Kultv.) bevezető részében a jogszabály alkotási cél indoklásában többek között az szerepel, hogy a társadalom közös érdeke a nemzeti, nemzetiségi kulturális hagyományok megőrzése, méltó folytatása, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása, a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek, valamint az ezek megvalósulására létrejött intézmények és szervezetek működésének elősegítése, amely törekvés a kulturális alapellátás rendszerében testesül meg. A cél megvalósulásához a művelődő közösségek működésükkel járulnak hozzá.

A Kultv. 1. számú melléklete szerint a művelődő közösség fogalma: a művelődési érdeklődési kör és az önképző, társas tevékenység szerint elkülönülő – jogi személyiség nélküli – lakossági csoport.

A közművelődési fogalomtár a művelődő közösségek főbb jellemzői között többek között említi, hogy célja a hasonló érdeklődésű, korú, foglalkozású emberek közös művelődése, társas együttlétének, szórakozásának biztosítása. Az azonos vagy hasonló érdeklődésen alapuló tevékenységben a tagok önkéntes alapon vesznek részt, sokszor önkéntes munkájukkal is támogatva a csoportot. A résztvevők száma többnyire előre nem kerül meghatározásra. Bár a csoport egy állandó résztvevői maggal működik, a csoport létszáma és összetétele az idő folyamán változhat. A művelődő közösségek működése időben nem korlátozott, előre nincs meghatározva. Az összejövetelek teljes időtartamára nincs előre kidolgozott tematika vagy program.

A művelődő közösségekre a nem-formális tanulás jellemző. A résztvevők kompetenciafejlődésének mérése nem jellemző. A változás mértékét a versenyeken, pályázatokon elért eredmények, helyezések mutatják.

A közművelődési fogalomtár szerint a művelődő közösségeken belül az alkotó művelődő közösség olyan állandó tagsággal rendelkező, rendszeresen foglalkozást tartó, többnyire vezetővel rendelkező közösség, amely az egyéni vagy közös alkotási folyamat eredményét közönség előtt is bemutatja. (pl.: előadás, kiállítás). A művészeti csoportok főbb típusai: előadóművészeti (pl.: báb, színjátás, tánc, ének, zene), vagy vizuális művészeti (pl.: képzőművészet, fotó, film).

Az amatőr művészeti csoport a művészet valamely ágában, nem kereső tevékenység céljából, műkedvelő jelleggel alkotó tevékenységet végző csoport, amelynek külső – az adott művészeti ágban szakértő – vezetője van. A közösségek tevékenysége animált, jellemzője a csoportos önképzés, illetve önmegvalósítás. A művészeti csoport az alkotási folyamat eredményét közönség előtt is bemutathatja.

Az alkotó művelődési közösségeken belül a népművészeti csoport valamely népművészeti ág iránt érdeklődő, abban aktív tanulással részt vevő, a közös alkotási folyamatot vállaló művelődő közösség. Többnyire állandó tagsággal rendelkezik, rendszeresen tart foglalkozásokat, próbákat. A csoport tevékenységét szakmai vezető irányítja. A népművészeti csoport az alkotási folyamat eredményét közönség előtt is bemutatja. Népművészeti csoportok fajtái: hangszeres népművészeti csoport, népzenei, népdalkör, pávakör, néptáncgyűttes, hagyományőrző együttes.

A tárgyalkotó népművészeti csoport olyan alkotó művelődési közösség, amelynek tagjai a paraszti, népi tárgyi kultúra hagyományainak felelevenítése alapján díszítőművészettel, tárgyformáló tevékenységgel foglalkoznak. A népi iparművészet alkotói és alkotóközösségei megőrizve a kézműves hagyományokat, arra alapozva, mai használatra áttervezik, újra alkotják, modernizálják a használati és dísz tárgyakat. Példák tárgyalkotó népművészeti csoportokra: bőrműves, fazekas, gyermekjáték-készítő, népiékszer-készítő, textil, faműves, fonható szálás anyagmegmunkáló, komplex népi tárgyalkotó csoport.

A közművelődési alapszolgáltatások között a művelődő közösségek támogatása a Kultv.-ben szereplő felsorolásban az alapszolgáltatások között az első helyen szerepel. Talán azért is, mert a települési közművelődési feladatellátás egyik legjellemzőbb, legeredményesebb területét jelenti.

A közművelődési statisztika két táblázatot is tartalmaz a művelődő közösségekkel kapcsolatban: az egyik az alkotó művészeti csoportokat (10. számú), a másik a klubokat, köröket, szakköröket (11. számú) veszi számba. A 2016. évről készült országos közművelődési statisztikai adatbázisban összesen 13 658 alkotó művészeti csoport szerepel 252 343 taggal, 467 525 foglalkozással, 82 041 bemutatkozással. A klubok, körök, szakkörök száma összesen 13 405, a résztvevők száma 357 560, a foglalkozások száma 352 475, a foglalkozások összes óraszámja 816 571 óra. A számokból az is következik, hogy szinte nincs olyan település az országban, nincs olyan közművelődési tevékenységet ellátó szervezet, amelyben ne működne művelődő közösség.

A közművelődési tevékenységet alapfeladatként végző közművelődési szervezetek közül a közművelődési intézmények munkatervében, beszámolójában a művelődő közösségekkel kapcsolatban elért eredmények, feladatok jellemzően önálló fejezetben jelennek meg.

A közművelődési intézmények kommunikációjában: honlapján, közösségi oldalán a művelődő közösségek tevékenységével kapcsolatos híradások meghatározó súllyal vannak jelen.

A Kultv. 76. § (1) szerint a települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása. A (2) bekezdés szerint a települési önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott feladatát a közművelődési alapszolgáltatások – a települési önkormányzat eltérő adottságaira figyelemmel történő – megszervezésével, pénzügyi támogatás biztosításával, valamint a közművelődés helyi lakossági képviselőjének biztosítása révén látja el. A (3) bekezdés tartalmazza a közművelődési alapszolgáltatások felsorolását, melynek a) pontja a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük

támogatását, fejlődésük segítését, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítását várja el a települési önkormányzattól a közművelődési alapszolgáltatás megszervezése során.

A művelődő közösségek támogatása közművelődési alapszolgáltatás fontosságát mutatja az, hogy a Kultv. 76. § (4) bekezdése szerint minden települési önkormányzatnak kötelező feladata a művelődő közösségek támogatása közművelődési alapszolgáltatás megszervezése.

A 76. § (4) bekezdés a) pontja szerint a települési önkormányzatnak feladata a művelődő közösségnek a tevékenységhez szükséges helyszín biztosítása függetlenül attól, hogy az rendszeres vagy alkalomszerű.

Kérdés: A települési önkormányzat milyen módokon biztosíthatja a helyszínt a művelődő közösségeknek?

Válasz: A települési önkormányzat helyszínbiztosítási kötelezettségét több módon teljesítheti. Közvetlenül, ha maga működteti a közművelődési közösségi színteret, színtereket. Közvetlen megoldás az is, ha az önkormányzat átmenetileg vagy tartósan bérleti szerződéssel biztosít nem önkormányzati tulajdonban állandóan, vagy a foglalkozások időtartamára helyszínt.

Közvetetten, ha a települési önkormányzat közművelődési intézményt működtet függetlenül az intézmény jogállásától, mely lehet költségvetési szerv vagy gazdasági társaság. Ebben az esetben az a jellemző, hogy önkormányzati tulajdonú ingatlanban biztosítja a közművelődési alapszolgáltatáshoz szükséges helyszínt.

A közvetett helyszín biztosítás másik módja, hogy a helyi sajátosságokra és szükségletekre figyelemmel közművelődési megállapodást köt intézmény, közművelődési közösségi színtér működtetésére jogi vagy természetes személlyel. Ebben az esetben az a jellemző, hogy nem önkormányzati tulajdonú ingatlanban valósul meg a helyszín biztosítás.

A helyszínhasználat kedvezményezettje a művelődő közösség. A művelődő közösség a helyszínt nem folyamatosan használja, hanem valamilyen gyakorisággal a foglalkozásra kijelölt nap(ok) valamely időszávjában

A művelődő közösség éves szakmai terve szerint tervezhet hosszabb-rövidebb szünetet is a működésben. Amatőr művészeti csoportoknál a fellépés, bemutató előtti időszakban a teremigény átmenetileg növekedhet.

A művelődő közösségek döntő részének a tevékenység végzéséhez nincs szüksége arra és nem igényli, hogy a helyszín folyamatosan rendelkezésére álljon, és nincs szüksége arra, hogy a helyszínt kizárólagosan használja. Az eszközigenyes alkotó művészeti közösségeknél (művészeti, népművészeti) a profiltól függően vagyoni védelmi, biztonsági szempontok miatt szükséges lehet a termék kizárólagos használatának biztosítása (hangszertár, kottatár, jelmeztár, kerámiaműhely, alkotóműhely, díszlettár, anyagraktár, alkotások raktára...).

A helyszín jelenthet egy épületben egyszerre, egy időben több terem is, vagy akár több épületben egyszerre, egy időben több terem is. A művelődő közösségek reális helyigénye előre tervezhető, koordinálható, a változásokat rugalmasan lehet kezelni.

Kérdés: Milyen követelményeket kell teljesítenie a helyszíneknek?

Válasz: A művelődő közösségek által használt helyszínekkel kapcsolatos követelményekre vonatkozóan nincs konkrét szabályozás. Az általános követelmények teljesítése azonban elvárt. A helyiségnek meg kell felelnie a helyszín besorolása szerinti munka- és tűzvédelmi szabályoknak, valamint lehetőség szerint minél több esélyegyenlőségi szempontnak.

A közösségi foglalkozáshoz biztosított teremmel szemben támasztott követelmények: megközelíthetőség; emberi tartózkodásra alkalmasság; megfelelő természetes és mesterséges világítás; megfelelő szellőzés; megfelelő hőmérséklet; megfelelő minőségű és mennyiségű asztal és szék; szekrény például a trófeák, elismerések, dokumentumok, kisebb eszközök tárolására; biztonságos járófelület; tisztaság; évszakhoz kapcsolódóan ruhatár vagy megfelelő mennyiségű ruhafogas; amikor szükséges a foglalkozások megtartásához szükséges berendezések, eszközök. A társas ünnepi, baráti együttlét megtartásához a rendezvény kiszolgálásához alkalmas előkészítő helyiségre van szükség, továbbá az épületben található nyilvános közösségi terek, helyiségek használati lehetőségére.

Az általános követelményeken túl a művészeti, népművészeti csoportoknak a végzett tevékenység jellegéből adódóan további feltételek biztosítására lehet szüksége (színpad, műhely, speciális eszközök).

Kérdés: Kell-e fizetnie a helyszínért a művelődő közösségnek?

Válasz: A művelődő közösségek közművelődési alapszolgáltatás biztosítása a települési önkormányzat kötelező feladata. A település lakossága, így a művelődő közösség is a tevékenység végzéséhez szükséges helyszínt térítésmentesen veheti igénybe. A helyszín biztosítása azonban pénzbe kerül. A kiadásokat a települési önkormányzat saját költségvetésében, az általa alapított közművelődési intézmény költségvetésén keresztül, közművelődési megállapodás keretében részben vagy egészben, terembérleti szerződésben biztosítja.

Amennyiben a művelődő közösség adminisztratív és irodatechnikai szolgáltatást vesz igénybe, a helyszínt biztosító szervezet kérheti a közvetlen költségek megtérítését. A mindennapi gyakorlat azt mutatja, hogy a művelődő közösségeknek a helyszínt biztosító szervezeteknek nem kell fizetnie ezeken a jogcímen költségtérítést.

Kérdés: Mit kell érteni azon, hogy a települési önkormányzat a művelődő közösség számára bemutatkozási lehetőséget teremt?

Válasz: A Kultv. 76. § (4) bekezdés b) pontja szerint a települési önkormányzat a művelődő közösségek közművelődési alapszolgáltatás keretében a művelődő közösségek számára bemutatkozási lehetőséget teremt.

A szabályozás megerősíti a közművelődés mindennapi gyakorlatát, mely szerint a települési önkormányzat, a közművelődési feladatellátó szervezet, a közművelődési intézmény és a művelődő közösség közös érdeke egy irányba mutat. A bemutatkozás, megmutatkozás elősegíti a társadalmi beágyazottság erősítését, az elért eredmények, produkciók bemutatását, a szakmai fejlődést, a tagtoborzást, a sikerélmény biztosítást, az élményszerzést, az elért teljesítmény elismertetését.

A bemutatkozási lehetőség biztosításával kapcsolatban a szabályozás nem állapít meg területi hatályt, így a település közigazgatási határon belüli aktivitás mellett, a természetes

vonzáskörzet, a járás, a megye, az ország és külföld is szóba jöhet. Különös jelentőséget kell annak tulajdonítani, hogy a művelődő közösség a fejlődése, a szakmai teljesítmény elismerése szempontjából fontosnak tartott versenyeken, bemutatókon részt vegyen. A településen kívüli bemutakozási lehetőség biztosítása, a településmarketing egyik eleme. Az amatőr művészeti és népművészeti közösségek természetes vágya, hogy az elkészült alkotásokat minél nagyobb számú közönségnek, minél több alkalommal tudják megmutatni. A bemutakozások iránti szükségletet és nagyságrendet bizonyítja, hogy a 2016. évről készült statisztikai jelentés összesen 82 041 fellépést, bemutakozást rögzített az országban.

Kérdés: Van-e olyan fórum, ahol a művelődő közösség megfogalmazhatja a közművelődési feladatellátással kapcsolatos észrevételeit, javaslatait?

Válasz: A Kultv. 1. §-a következők szerint fogalmazza meg a törvényt témák szempontjából.

Mindenki számára biztosítani kell a közművelődési tevékenységekben való részvétel lehetőségét, szabályozni a közművelődési tevékenységek folytatásának, a közművelődési alapszolgáltatások nyújtásának és igénybevitelének feltételrendszerét.

Mindenki számára biztosítani kell, hogy önművelés céljából lakóhelyén bekapcsolódjon kulturális tevékenységekbe és megismerhesse a kulturális értékeket; megismerkedjen a település történetével, a hagyományokkal, normákkal; a település népességének tagjaként kifejezze, milyen értékek, célok, fejlesztési irányok fontosak számára, részt vegyen a közösség életének fejlesztésében és a közös jövőkép megfogalmazásában; ezekhez állandó helyszínt vehessen igénybe; lakóhelyén szakmai segítséget vegyen igénybe az önfejlesztéshez, az önműveléshez, a közös értékek kifejezéséhez, megéléséhez, a közös célok megfogalmazásához, a tevékenységek színvonalának biztosításához.

A Kultv. 76. § (4) bekezdés c) pontja szerint a Kultv. 1. §-ban megfogalmazott célok elérése érdekében a települési önkormányzat a művelődő közösségek közművelődési alapszolgáltatás keretében a művelődő közösségek számára olyan fórumot szervez, melyen a művelődő közösség megfogalmazhatja a közművelődési feladatellátással kapcsolatos észrevételeit, javaslatait.

A művelődő közösségekre nem véletlenül tekinthetünk többek között úgy is, mint a helyi társadalom műhelyeire. Kialakult hagyománya van annak, hogy a tagság vezetőt (szakmai vezetőt), vezetőséget választ. A választott személyek arra kapnak felhatalmazást, hogy hatékonyan működjenek közre a művelődő közösség mindennapi tevékenységének megszervezésében, a működési feltételek biztosításában, az adminisztrációs feladatok megoldásában, a problémák kezelésében, az érdekek érvényesítésében, az információ- és forrásszerzésben, a külső környezettel való kapcsolattartásban, a médiában.

Az önkormányzat feladata minimálisan az, hogy a művelődő közösségek vezetőinek részvételével kezdeményezzen fórumot. A fórum megtartását természetesen nemcsak a települési önkormányzat, hanem a művelődő közösségek is kezdeményezhetik. A fórumok számára vonatkozóan nincs szabályozás. A mennyiséget értelemszerűen a helyi sajátosságok és szükségletek határozzák meg. A fórumokon a művelődő közösséget választott vezetői, delegáltjai képviselik. A fórum elsősorban alkalom a vélemények, kérések megfogalmazására. A fórum nem döntéshozó szervezet, ajánlásokat fogalmazhat meg.

A közművelődési feladatellátó szervezeteknél, közművelődési intézmények szervezeti kultúrájának része, hogy a művelődő közösségek részvételével évente akár több fórumot

rendezhetnek a tervezés és a beszámolás időszakában. A találkozók alkalmasak arra, hogy a művelődő közösségek egymás tevékenységéről, eredményeiről, terveiről, problémáiról tájékozódjanak; képet kapjanak a közművelődési intézmény működésének jellemzőiről, információt kapjanak a művelődési közösségek működését is érintő kérdésekben. A jól működő közművelődési intézmények fejlesztő intézkedésekkel reagálnak az igényekre.

A fórum alkalmas arra is, hogy véleménycsere folyjon arról, hogy a Kultv. 77. §-ban a települési önkormányzatnak előírt közművelődési alapszolgáltatás folyamatos biztosíthatósága érdekében biztosított közművelődési közösségi szintérben vagy közművelődési intézményben hogyan teljesüljön a folyamatos hozzáférhetőség követelménye például a nyitvatartás tekintetében. Milyen módon lehetséges segíteni a művelődő közösségek működését. Hogyan teljesül a mindenki számára nyitottság és hozzáférhetőség követelménye. Hogyan teljesül az öntevékeny művelődő közösségek bevonása a tevékenység tervezésbe, értékelésbe.

Kérdés: Kell-e készítenie szakmai tervet, munkatervet a művelődő közösségnek?

Válasz: Nincs kötelező szabály arra, hogy a művelődő közösségnek szakmai tervet, munkatervet kell készítenie. A közművelődési feladatot ellátó szervezetnek, intézménynek kötelező szakmai tervet, munkatervet készítenie, így az intézmény dönt arról, hogy a művelődő közösségnek kell-e és milyen formában szakmai tervet készítenie. A művelődő közösség tevékenységének tervezettségét, a célok, tervek megfogalmazását, a feladatok időbeni ütemezésének számba vételét a szakmai terv nagy mértékben elősegíti, így készítése, közös elfogadása ajánlott.

Kérdés: Hogyan gazdálkodnak a művelődő közösségek?

Válasz: A művelődő közösséget a Kultv. jogi személyiség nélküli lakossági csoportként határozza meg. Ebből az következik, hogy a művelődési közösség az általános szabályok szerint gazdálkodást nem folytat. A tevékenységgel kapcsolatos kiadásokat és bevételeket a helyszínt biztosító önkormányzat, közművelődési feladatellátó szervezet, közművelődési intézmény kezeli.

Életszerű, hogy a napi működéssel összefüggésben a közösségi élethez kapcsolódó közösségi alkalmak megünnepléséhez, akár tervek megvalósításának elősegítésére például „tagdíj”, „hozzájárulás” címen a művelődő közösségek tagjai egymás között pénzt gyűjtenek. A pénzkezelésre az általános megőrzési, felhasználási, elszámolási, nyomon követhetőségi, tulajdonmegőrzési szabályok vonatkoznak. A pénzkezelési tevékenységet ajánlott elkerülni, vagy a lehető legkisebb mértékűre csökkenteni.

Kérdés: Milyen dokumentum állapít meg szabályokat a művelődő közösségek magatartási szabályaira?

Válasz: A Kultv. 78. § (4) bekezdés a) pontja szerint az az önkormányzat, amely közösségi színteret vagy közművelődési intézményt tart fenn meghatározza a közösségi szintér vagy a közművelődési intézmény használati szabályait. A használati szabályok a művelődő közösségekre is érvényesek. A közművelődési közösségi szintérben, közművelődési intézményben legalább a közösségi közlekedő térben, esetleg a termekben is kihelyezésre kerül a használati szabályzat, melyet leginkább a Házirend nevet viseli. A szabályozás jellemzően az általános viselkedéssel, kiskorúak felügyeletével, a terem-, eszközhasználattal, az élet-, vagyon- és tűzvédelemmel, az idegen tárgyak behozatalával, ruhatárhasználattal,

étkezéssel, dohányzással, balesettel, kulcshasználattal, a közös közlekedő terek használatával kapcsolatos témákban állapít meg szabályokat.

Kérdés: A művelődő közösségek hogyan rögzítik statisztikai adataikat?

Válasz: A közművelődési tevékenységet alapfeladatként végző közművelődési szervezetek az előző évben végzett közművelődési tevékenységükről az OSAP 1438. számú jelentésben adnak számot. A statisztika a művelődő közösségekről is kér adatot. Az adatszolgáltatás benyújtásáért, valóságtartalmáért a közművelődési szervezet felel. A szervezet, intézmény alakítja ki a nem jogi személyiségű művelődő közösségekre vonatkozó adatgyűjtési eljárást. Jelenleg a közművelődésben egyszerre van jelen a szoftveres és papír alapú elemi adatgyűjtés. A tevékenységgel kapcsolatos adatgyűjtéshez minimálisan a közösségi munkanapló használata ajánlott, mely a Művelődési Intézet honlapjáról is letölthető a <https://kozossegimuvelodes.hu/szolgáltatások/statisztika/> linkről.

A KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKÉRTŐI TEVÉKENYSÉGET ÉRINTŐ KÉRDÉSKÖR

Kérdés: A közművelődési területen milyen szakágakban végezhető szakértői tevékenység?

Válasz: A 416/2017. (XII. 18.) Kormányrendelet 1. § c) pontja szerint a szakágak megegyeznek a közművelődési szakterületen a közművelődési intézmény és a közösségi szintér által nyújtott közművelődési alapszolgáltatások körével, melyek a következők: művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése; közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése; az egész életre kiterjedő tanulás segítése; amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység; tehetség gondozás és -fejlesztés; hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése, kulturális alapú gazdaságfejlesztés; egyéb közművelődési tevékenység.

Kérdés: Ki folytathat közművelődési szakértői tevékenységet?

Válasz: A 416/2017. (XII. 18.) kormányrendelet 2. §-a szerint közművelődési szakértői tevékenységet az folytathat, aki rendelkezik közművelődési mesterfokozattal és szakképzettséggel (a felsorolást a jogszabály 1. számú melléklete tartalmazza), a tevékenység megkezdését megelőzően szerzett, legalább 5 éves szakmai gyakorlattal (a számítás alapja a képzettség megszerzését követően, a közművelődési szakmai munka- vagy feladatkörben eltöltött idő); a kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének nyilvántartásba vételi szabályairól szóló kormányrendelet szerint nyilvántartott közművelődési szakértői, tanfolyamjellegű szakmai továbbképzés elvégzéséről tanúsítványt szerzett.

Kérdés: Mit kell tartalmaznia a bejelentésnek?

Válasz: A 416/2017. (XII. 18.) Kormányrendelet 3. §-a szerint a bejelentésnek tartalmaznia kell a bejelentő természetes személyazonosító adatain túl annak a szakterületnek, szakágnak a megjelölését, amelyben a bejelentő kulturális szakértői tevékenységet kíván folytatni; a végzettségre, szakképzettségre utaló adatokat; a szakmai gyakorlat megszerzésének helyére, idejére vonatkozó adatokat (ideértve a betöltött munka- vagy feladatkört) és a végzett szakmai tevékenységet. A bejelentéshez mellékelni kell a hatósági erkölcsi bizonyítványt, mely igazolja a büntetlen előéletet és azt, hogy a személy a közművelődési szakterületen végezhető

tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt nem áll. A bejelentést a kormányzati portálon elérhető adatlap kitöltésével lehet megtenni.

Kérdés: Mit kell tennie annak a közművelődési szakértőnek, aki korábban kiadott engedélye alapján jelenleg szerepel a hatóság által vezetett kulturális szakértői nyilvántartásban?

Válasz: A 416/2017. (XII. 18.) kormányrendelet 6. § (2) bekezdés szerint a rendelet nem érinti a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló 19/2010. (IV. 23.) OKM rendelet alapján jogosultságot szerzett szakértők jogosultságának fennállását. Ez azt jelenti, hogy az az átvett szakértő, akinek a régebbi jogszabály szerint az iskolai végzettsége megfelelt az engedély kiadás feltételeinek, annak csak a tanúsítványt adó szakértői képzést kell elvégeznie legkésőbb 2020. január 31-ig, tehát nem kell megszereznie a közművelődési mesterfokozatot és szakképzettséget.

Kérdés: Hol lehet jelentkezni a közművelődési szakértői tanfolyamra?

Válasz: A közművelődési szakértői tanfolyam szervezésével az NMI Művelődési Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. foglalkozik. [A képzés leírása a Művelődési Intézet honlapján található.](#)

A témakörökkel kapcsolatos további kérdések feltehetőek az NMI Művelődési Intézet megyei irodáiban dolgozó szakmai munkatársaknak, beküldhetők a titkarsag@nminkft.hu elektronikus levélcímre is.